

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Autorská práva

JUDr. Pavel Koukal, Ph.D.
Právnícká fakulta Masarykovy univerzity

- **Dvě velké skupiny práv duševního vlastnictví**
  - **Autorská práva a práva související s právem autorským** (*copyright and related rights*)
    - Práva k autorským dílům, uměleckým výkonům, zvukovým a obrazovým záznamům apod.
  - **Průmyslová práva** (*industrial property rights*)
    - **Práva k**
      - Ochranným známkám, označení původu
      - Vynálezům
      - Designům
      - Odrůdám rostlin
      - Topografiím polovodičových výrobků

■ Vnitrostátní právní úprava

- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon),
- občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- vyhláška č. 488/2006 Sb., kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a výše paušálních odměn

■ Internetové zdroje

- www.dusevni vlastnictvi.cz
- www.itpravo.cz

○ Mezinárodní smlouvy

- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském z roku 1996
- Unijní předpisy
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
  - <http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/evropska-unie-a-autorske-pravo/smernice-eu-o-autorskem-pravu-a-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorskym-113141/>

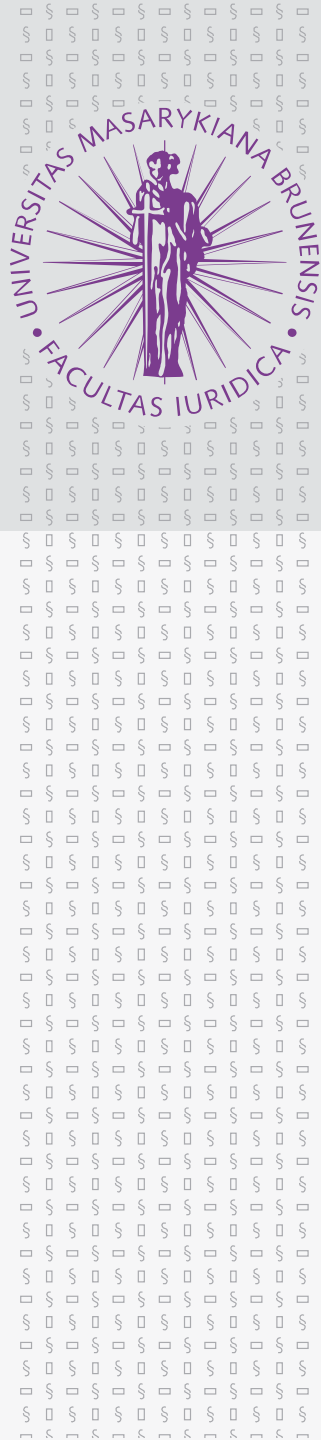

○ **Autorská práva**

- **Práva autora k jeho dílu**

○ **Práva související s právem autorským**

- **práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu**
- **právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu**
- **právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu**
- **právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání**
- **právo zveřejnitelé k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv**
- **právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu**

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Autorské dílo

○ Co je autorské dílo?

- každý výsledek lidské činnosti lze označit jako dílo, avšak pouze některé lidské výtvořky jsou díly autorskými
- § 2 odst. 1 AutZ – „Předmětem práva autorského je
  - dílo literární a jiné dílo (1) **umělecké** a dílo **vědecké**, které je
  - (2) **jedinečným** výsledkem (3) **tvůrčí činnosti** autora a
  - je (4) **vyjádřeno** v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam“.
  - výjimka z jedinečnosti – počítačové programy, fotografie, databáze
  - hodnota díla

○ **Jedinečnost**

- **statistická jedinečnost – na světě nemohou existovat dvě zcela identická nezávisle na sobě vytvořená díla**

- **výjimka ze statistická jedinečnosti**

- **počítačový program**

- **databáze**

- **fotografie**

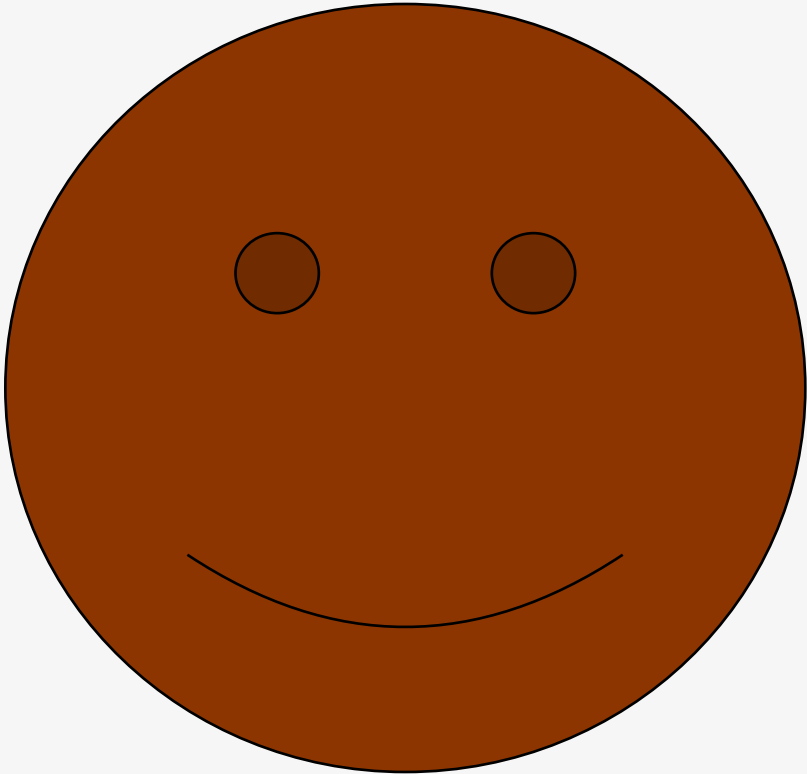
○ **Autorské právo se vztahuje i na**

- **jednotlivé fáze a části díla**

- **název díla, včetně postav**

- **Co autorským dílem není (§ 2 odst. 6 AutZ)?**
  - **Námět díla sám o sobě**
  - **Denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě**
  - **Myšlenka**
  - **Postup**
  - **Princip**
  - **Metoda**
  - **Objev**
  - **Vědecká teorie**
  - **Matematický nebo obdobný vzorec**
  - **Statistický graf**

- **Autorské právo nechrání myšlenky (*ideas*), ale vyjádření myšlenek (*expression*)**

○ **Zdeněk Svěrák vs. Bauhaus – „Upeč třeba zed’“ – 30 Cdo 739/2007**

Při úvaze, zda žalovaná zasáhla do práva autorského žalobce bylo třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného (byť minimálního) textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce (které je zřejmě spíše v obecném povědomí známo jako píseň, tj. jako skladba uzavřené formy, jejímž podkladem je slovesný text), resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Je přitom třeba uvážit, že v daném případě předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována.

○ Zdeněk Svěrák vs. Bauhaus – „Upeč třeba zed“ – 30 Cdo 60/2011

Odvolací soud dovodil, že z těchto podkladů vyplývá přesvědčivost a objektivita závěrů znalce ustanoveného soudem. Se závěrem, znalce, že reklamní slogan "upeč ... ..třeba zed", zcela kopíruje část textu písně "Dej cihlu k cihle", že vypuštění části verše je změnou této části díla, a že k užití díla došlo bez souhlasu autora (žalobce), se odvolací soud ztotožnil. Žalovaná tak neoprávněně zasáhla do žalobcova autorského práva.

UPEČ... TŘEBA SVĚRÁK

**PIRÁTI VARUJÍ,
SLOVO JE AUTORSKÉ DÍLO**

UPEČ... TŘEBA SVĚRÁK

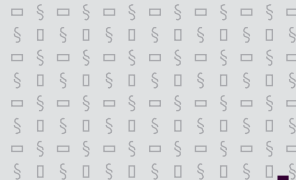
**PIRÁTI VARUJÍ,
SLOVO JE AUTORSKÉ DÍLO**

○ Jan Kalousek vs. Jaromír Helešic

Chodím ulicí (1994) vs. In da yard (2002)

○ Jan Kalousek vs. Jaromír Helešic

Ukázka č. 3: *Chodím ulicí* (Jan Kalousek) – refrén

Ukázka č. 4: *In Da Yard* (Support lesbiens) – refrén

Ukázka č. 5: *Need You Now* (Lady Antebellum) – refrén

[http://en.wikipedia.org/wiki/Need
You_Now_\(song\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Need_You_Now_(song))

Převzato z: Sanigová J. Autorské právo v profesi
výkonného umělce, VŠE, Praha, 2011

○ Axis of Awesome

4 chord song

<http://www.youtube.com/watch?v=5pidokakU4I>

- **Příklady autorských děl
(§ 2 odst. 1 AutZ)**

- **Dílo literární (slovesné)**

- **Beletrie, poezie**

- **Bez ohledu na literární kvalitu**

- **Včetně obsahu a uspořádání díla**

○ Dílo hudební

- Včetně textu
- Zachycení ve formě:
  - notového záznamu
  - zvukových vln
  - zvukového záznamu

○ Dílo dramatické, hudebně dramatické a choreografické

- Včetně pantomimy
- Dramata, muzikály, balet

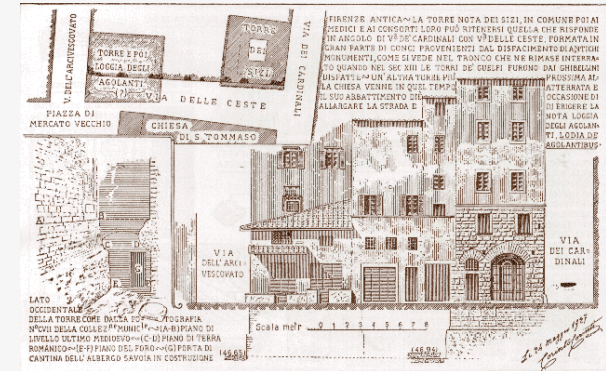

o Dílo výtvarné jako je dílo malířské, grafické a sochařské

○ **Dílo architektonické
 včetně díla urbanistického**

- **Včetně architektonických plánů a nákresů**
- **Dílo zahrnuje i mezery, výklenky, ambity, niky**
- **Nezahrnuje však běžné architektonické prvky**
- **Samotné klasické sloupy (dórský, jónský, korintský) chráněny nejsou**
- **Urbanistické dílo – parky, městské části apod.**

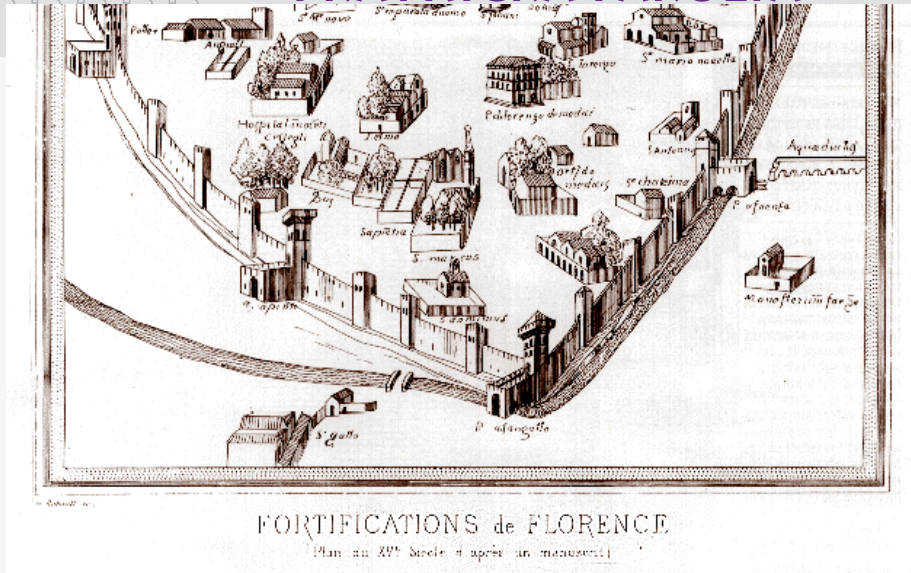

○ **Dílo fotografické, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické**

- **Dílo audiovizuální vs. dílo audiovizuálně užitě**
- **Sestává se z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, které vyvolávají dojem pohybu (§ 62 odst. 1 AutZ)**
- **Soundtrack je dílo audiovizuálně užitě**
- **Výtvarná stránka filmu (scéna, kostýmy, kamera) patří rovněž mezi díla audiovizuálně užitá**

○ Dílo kartografické

- Mapy a plány měst
- Turistické mapy, vojenské mapy, historické mapy ...

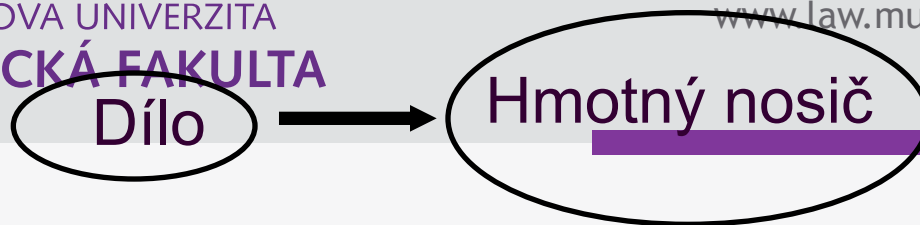

○ Počítačový program (§§ 65 a 66 AutZ)

- V českém autorském právu nemáme legální definici počítačového programu (SlovAutZ - § 5 odst. 8)
- Počítačový program je chráněn jako dílo literární
- Jde o soubor příkazů daných počítači
- 2 základní formy – strojový kód (1001100) a zdrojový kód
- Není možné chránit myšlenky a principy, na nichž je počítačový program založen, pouze vyjádření těchto myšlenek (soubor příkazů)

- **Výjimky z autorskoprávní ochrany (§ 3AutZ)**
  - **ochrana podle práva autorského se nevztahuje na:**
    - **úřední dílo (právní předpis, rozhodnutí, veřejná listina...)**
    - **výtvary tradiční lidové kultury, pokud není jméno autora obecně známo a nejde – li o dílo anonymní nebo pseudonymní**
    - **(politický projev - až do novely AutZ č. 216/2006 Sb. se na politický projev autorskoprávní ochrana vůbec nevztahovala; dnes se na něj vztahuje, ale politický projev je možné užít v rámci tzv. úřední licence dle § 34 písm. d) AutZ)**
      - **předchozí právní úprava ohledně politických projevů byla moudrá...**
      - **<http://www.youtube.com/watch?v=ACjqr-174Ro&feature=related>**

- **Autorské dílo vs. hmotný nosič díla (§9, §11 odst. 3, § 12 odst. 3 AutZ)**
  - **Autorské dílo nelze zničit – zničením hmotného předmětu autorské dílo nezaniká (§ 9 odst. 2 AZ)**
  - **Autorské dílo = myšlenka, která je určitým způsobem chráněna**
  - **Je odděleno od svého hmotného nosiče:**
    - nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užit
    - poskytnutím oprávnění k výkonu práva dílo užit jiné osobě zůstává nedotčeno vlastnické právo nebo jiná věcná práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno
    - vlastník či jiný uživatel věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není povinen tuto věc udržovat a chránit před zničením
  - **Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona (§ 12 odst. 5 AutZ)**

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Autor

○ Kdo je autorem?

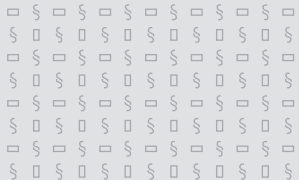
- fyzická osoba, která
- vytvořila
- autorské dílo

- k autorství není třeba způsobilosti k právním úkonům
- povolení dle zákona o zaměstnanosti (z.č. 435/2000 Sb. - §§ 121 až 124)

○ Autorem není zejména

- právnická osoba (a.s., s.r.o., občanské sdružení, stát atd.)
- počítač

○ Autorem díla souborného je fyzická osoba, která dílo uspořádala

- **Autorem je rovněž**
  - **překladatel (§ 2 odst. 4 AutZ)**
  - **zpracovatel (§ 2 odst. 4 AutZ)**
    - **to i v případě, že dílo zpracuje neoprávněně – autorská práva mu přísluší, ale nemůže je vykonávat (rozpor s dobrými mravy - § 3 odst. 1 ObčZ)**
- **Zákonná domněnka autorství (§ 6 AutZ)**
  - **autorem díla je osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v rejstříku předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak**
  - **dílem se zde rozumí hmotný nosič díla**
  - **odlišné od copyrightové doložky (Všeobecná úmluva o právu autorském – vyhl. č. 134/1980 Sb. – čl. III)**
    - © **Pavel Koukal** **2008**
    - **nositel (i pr.osoba)** **rok prvního zveřejnění**

○ Spoluautoři (§ 8 AutZ)

- **dílo spoluautorské**
  - společná tvůrčí činnost více autorů do doby dokončení díla
  - příspěvky autorů nesmí být způsobilé samostatného užití
- **spoluautorem není ten, kdo k vytvoření díla nepřispěl tvůrčí činností (pomoc, rada technická, administrativní, odborná...)**
- **nakládání s dílem**
  - formování vůle (odst. 4) jednomyslnost (pokud jeden ze spoluautorů bezdůvodně brání – nahrazení projevu vůle soudem)
  - smlouva, kterou by neuzavřeli všichni by byla neplatná
  - z právních úkonů jsou všichni spoluautoři oprávněni a povinni společně a nerozdílně (odst. 3)
    - podat žalobu může kterýkoliv z nich
    - žalován může být kterýkoliv ze spoluautorů
- **podíly na pohledávkách jsou úměrné velikosti tvůrčích příspěvků; je možná odlišná dohoda; pokud nelze odlišit příspěvky – podíly jsou stejné**

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Autorská práva

- **Kdy autorská práva vznikají? (§ 9 AutZ)**
  - **neformálnost – není třeba registrace ani placení poplatků**
    - **opuštění tvůrčího ducha autora - zhmotnění**
    - **vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě**
    - **nemusí se jednat o vyjádření trvalé (i efemerní)**
  - **zničením věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nezaniká právo autorské k dílu**
  - **počítačové programy – zachycení ve zdrojovém nebo strojovém kódu**

○ **Jaká práva autor má?**

- **práva majetková – právo dílo užít (§ 12 AutZ)**
  - ve vztahu k dílu (rozmnožování, sdělování díla veřejnosti)
  - ve vztahu k hmotnému nosiči (rozšiřování, půjčování, pronájem, vystavování)
- **práva osobnostní (§ 11 AutZ)**
  - právo dílo zveřejnit
  - právo osobovat si autorství
  - právo na nedotknutelnost díla
  - právo na autorský dohled

○ Práva osobnostní (§ 11 AutZ)

- zveřejnění díla
  - po smrti toto právo zaniká – lze tedy zveřejnit dosud nezveřejněná díla i proti vůli autora (právo zveřejnitelů - § 28 AutZ)
- osobování si autorství
  - po smrti toto právo přísluší osobám autorovi blízkým (§ 116 ObčZ) a kolektivnímu správci
- nedotknutelnost díla
  - udělit svolení ke změně, zásahu
  - právo domáhat se, aby dílo bylo užíváno způsobem, který nesmí snižovat hodnotu díla (autorský dohled)
  - toto právo je v určitých případech omezeno (§§ 38d, 58 odst. 4 a 5, 59, 63 odst. 4 AutZ)
- osobnostních práv se nelze vzdát a nelze je převést, lze je ale omezit - § 51 AutZ
- postmortální ochrana (§ 11 odst. 5 AutZ)

○ Práva majetková (§ 12 AutZ)

- **práv majetkových se nelze vzdát, nelze je převést, nelze je postihnout výkonem rozhodnutí (zde lze postihnout pouze pohledávky vzniklé na základě licenčních smluv)**
- **autorská práva nejsou součástí společného jmění manželů – předmětem SJM však mohou být výnosy z těchto práv**
- **práva majetková jsou předmětem dědictví – dědic vstupuje do autorových práv (co se týče postmortální ochrany záleží na to, zda je dědic současně osobou blízkou - § 11 odst. 5 AutZ)**
- **v případě odúmrťi – práva připadají státu (vykonává je buď Státní fond kultury ČR nebo Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie**
- **od dědění autorských práv je třeba odlišit dědění hmotných nosičů**

○ Práva majetková (§ 12 AutZ)

- **kromě práv uvedených v § 12 AutZ má autor rovněž právo (zprostředkovaně) na tzv. jiná majetková práva**
  - právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého (§ 24 AutZ)
  - právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu (§ 25 AutZ)
- **obsahem práv majetkových**
  - právo dílo užít
  - právo udělit jiné osobě souhlas s užitím (poskytnutí licence)
    - jiná osoba může bez souhlasu autora dílo užít pouze v případech stanových zákonem
    - i po poskytnutí licence majetkové právo zůstává zachováno autorovi

○ Jak dlouho autorská práva trvají?

● majetková práva

- po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti (§ 27 odst. 1 AutZ)
- u díla spoluautorů se lhůta počítá od smrti autora, který ostatní přežil (§ 27 odst. 2 AutZ)
- zvláštní počítání u díla audiovizuálního (poslední přeživší z následujících osob: režisér, autor scénáře, autor dialogů a skladatel hudby zvlášť vytvořené pro užití v audiovizuálním díle)
- počítání času – smrt 16.8.1980; počátek lhůty 1.1.1981, konec lhůty 31.12.2050
- zveřejnění díla v průběhu doby ochrany je rozhodné pro díla anonymní, pseudonymní a díla kolektivní; po uplynutí doby ochrany (§ 28 odst. 2 a 3) – právo zveřejnitelce – 25 let
- po uplynutí doby ochrany se dílo stává volným a každý jej může volně užít způsobem, který nesnižuje jeho hodnotu

● osobnostní práva

- zanikají smrtí autora (§ 11 odst. 4 AutZ); po smrti autora se mohou určitých práv (např. ochrana autorství, ochrana před zneuctněním díla) domáhat osoby autorovi blízké (manžel, děti, rodiče)

○ Jaké má autor nároky v případě porušení/ohrožení svých práv? (§§ 40 až 45 AutZ)

- a) určení autorství
  - není třeba prokazovat naléhavý právní zájem na určení autorství
  - zákonná vyvratitelná domněnka autorství (§ 6 AutZ, § 63 odst. 2 AutZ)
- b) nárok zdržovací
  - pokud však již k zásahu došlo a nehrozí jeho opakování, žaloba by měla být zamítnuta
- c) nárok odstraňovací (restituční)
  - cílem je obnovit stav před neoprávněným zásahem do práva
  - včetně zničení nebo odstranění materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky
- d) nárok informační (sdělení údajů)
  - získání informací o původu zboží nebo služeb, kterými jsou porušována práva, distribučních kanálech a totožnosti třetích osob zúčastněných na porušení práva

○ Jaké má autor nároky v případě porušení/ohrožení svých práv? (§§ 40 až 45 AutZ)

- e) nárok na přiměřené zadostiučinění (satisfakční)
  - omluva
  - peněžitá satisfakce
- f) zákaz poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování práva autora
- g) zveřejnění rozsudku na náklady žalovaného
- h) náhrada škody – namísto ušlého zisku může autor požadovat částku ve výši licenčního poplatku
- i) bezdůvodné obohacení – výše činí dvojnásobek licenčního poplatku
- pokud autor udělí výhradní licenci – může se sám domáhat nároků pouze dle písm. a), e), f)
- lhůty pro uplatnění práv (promlčení)
  - náhrada škody (§106 ObčZ) – 2 roky, 3 roky, 10 let
  - bezdůvodné obohacení (§ 107 ObčZ) - 2 roky, 3 roky, 10 let
  - peněžitá satisfakce (§ 101 ObčZ) – 3 roky

- **Právo autorské rovněž porušuje (§ 43, 44 AutZ)**
  - **kdo obchází účinné technické prostředky ochrany práv (schrinky, rippery, dekódery)**
  - **kdo vyrábí zařízení, výrobky nebo součástky nebo poskytuje služby, které umožňují odstranění technických prostředků**
  - **pro účely bezúplatných zákonných licencí by měl autor (§ 43 odst. 4 AutZ) umožnit zpřístupnění díla bez technické ochrany; neplatí to ale pro díla, která byla zpřístupněna formou sdělování veřejnosti na vyžádání (*on demand*)**
  - **kdo odstraňuje nebo mění jakoukoli elektronickou informaci o správě práv k dílu**
  - **rozšiřuje, dováží nebo přijímá za účelem rozšiřování, vysílá nebo sděluje veřejnosti dílo, ze kterého byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna nebo změněna**

- **Právo autorské rovněž porušuje (§ 45 AutZ)**
  - **kdo pro své dílo používá podobného názvu nebo podobné vnější úpravy děl s cílem vyvolat nebezpečí záměny obou děl**
  - **výjimkou jsou případy, kdy z povahy věci vyplývá podobnost děl (technické předurčení obálky, obalu, názvu)**
  - **v případě, že název díla sám o sobě je autorským dílem (§ 2 odst. 3 AutZ) – aplikuje se přímo porušení autorského práva dle § 40 AutZ**

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zvláštní druhy autorských děl

○ **Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)**

- **dílo vytvořené ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu**
- **práva majetková vykonává zaměstnavatel – lze smluvně upravit odlišně**
- **zaměstnavatel může své právo postoupit jinému pouze při prodeji podniku, jinak potřebuje souhlas autora**
- **při zániku/smrti zaměstnavatele přechází oprávnění k výkonu majetkových práv zpět na autora**
- **jestliže zaměstnavatel nevykonává majetková práva vůbec nebo jen nedostatečně, může autor žádat o udělení licence**

○ Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)

- **osobnostní práva jsou omezena ve prospěch zaměstnavatele (pokud vykonává majetková práva k dílu)**
  - rozhodnutí o zveřejnění
  - zpracování
  - spojení s jiným dílem
  - dokončení
  - zařazení do díla souborného
  - uvádění díla pod zaměstnavatelovým jménem
- **právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu (§ 58 odst. 6 AutZ) – neplatí pro počítačové programy, databáze, kartografická díla**
- **počítačové programy, databáze a kartografická díla jsou vždy považována za díla zaměstnanecká, i když jsou vytvořena na objednávku**
- **po skončení pracovněprávního vztahu zůstávají práva a povinnosti zaměstnavatele i autora nedotčena**

- **Dílo vytvořené na objednávku (§ 61 AutZ)**
  - **dílo vytvořené autorem na základě smlouvy o dílo**
    - **bud' smlouva dle § 631 ObčZ nebo dle § 536 ObchZ**
  - **dílo vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži (§ 847 ObčZ, § 281 ObchZ)**
  - **platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak**
  - **není-li sjednáno jinak, k užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy**
  - **autor může dílo vytvořené na objednávku užít a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele**

○ **Kolektivní dílo (§ 59 AutZ)**

- **dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů**
- **je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické nebo právnické osoby**
- **je uváděno na veřejnost pod jejím jménem**
- **příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití**
- **kolektivní díla se považují za zaměstnanecká díla, i když jsou vytvořena na objednávku**
- **dílo audiovizuální a díla audiovizuálně užitá nejsou dílem kolektivním**

○ Školní dílo (§ 60 AutZ)

- **dílo, vytvořené autorem v rámci výuky**
- **pokud chce škola dílo využívat, má právo za obvyklých podmínek právo na poskytnutí licence**
  - **pokud autor odmítá, musí se škola obrátit na soud, aby došlo k nahrazení projevu vůle**
- **autor školního díla může s dílem volně nakládat, není – li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy**
- **škola může požadovat, aby autor z výtěžků, které získal z licencování díla, přispěl k úhradě nákladů, které škola do jeho díla vložila**

○ **Dílo audiovizuální/audiovizuálně užitě (§§ 62 až 64 AutZ)**

- **dílo tvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých**
- **autorem audiovizuálního díla je jeho režisér**
- **tím nejsou dotčena práva autorů děl audiovizuálně užitých**
- **zvláštní doba trvání práv - § 27 odst. 5 AutZ**
- **osobnostní práva autora jsou v určitých případech omezena ve prospěch výrobce prvního záznamu (§ 63 odst. 4 AutZ)**

- **Dílo audiovizuální/audiovizuálně užití (§§ 62 až AutZ)**
  - **zákonná domněnka autorství – zápis v rejstříku audiovizuálních děl dle mezinárodní smlouvy**
    - zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl
    - *Úmluva o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl* (sdělení MZV č. 365/1992 Sb.) – registrace WIPO
  - **rozsah udělení licence ve prospěch výrobce prvotního záznamu audiovizuálního díla + výše odměny (§ 63 odst. 3 AutZ)**
  - **dílo audiovizuálně užití (kostýmy, scéna, kamera...)**
    - rozsah udělení licence + výše odměny (§ 64 odst. 1 AutZ)
    - neplatí to pro dílo hudební (soundtrack)

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

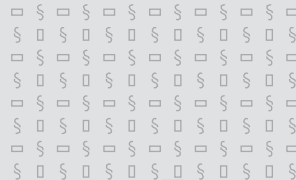
Omezení autorských práv

- **Zákonná omezení autorských práv (§§ 29 až 39 AutZ)**
  - **autorská díla lze užit**
    - **se souhlasem (na základě licence) autora (souhlas i konkludentní); licence může být i bezúplatná**
    - **bez souhlasu autora (§ 29 AutZ)**
      - **ve zvláštních případech**
      - **stanovených v autorském zákoně**
      - **užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla**
      - **užitím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora**

- **Zákonná omezení autorských práv (§§ 29 až 39 AutZ)**
  - **volné užití (§§ 30 až 30b) AutZ**
    - **užití pro osobní potřebu fyzické osoby**
    - **jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu**
    - **s výjimkou (§ 30 odst. 3 AutZ)**
      - **počítačových programů**
      - **databází**
      - **zhotovení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou**
      - **pořízení záznamu audiovizuálního díla při jeho provozování ze záznamu nebo jeho přenosu**
      - **děl hudebních a děl hudebně dramatických – ~~ř~~ fotové záznamy - § 30a odst. 1 AutZ**

- **Rozmnožování na papír nebo na podobný podklad (§ 30a AutZ)**
  - do práva autorského nezasahuje subjekt (písm. a až d), který
  - zhotoví
  - tiskovou rozmnoženinu díla (s výjimkou notových osnov) a
  - v určitých případech zaplatí náhradní odměnu
  - pozor – rozmnoženina nesmí být použita k jinému účelu než pro osobní či vlastní vnitřní potřebu

- **Zákonná omezení autorských práv (§§ 29 až 39 AutZ)**
  - **bezúplatné zákonné licence (§§ 31 až 39 AutZ)**
    - **Citační licence**
    - **Úřední a zpravodajská licence**
    - **Užití díla umístěného na veřejném prostranství**
    - **Užití díla v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního**
    - **Knihovní licence**
    - **Licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým**
    - **...**

○ Citační licence (§ 31 AutZ)

- **Do práva autorského nezasahuje ten, kdo**
  - užije v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle
  - užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu, vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem
  - užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu
- vždy je třeba uvést – jméno autora, název díla, pramen
- hodnotí se – přiměřenost (odůvodněná míra), zákaz hospodářského prospěchu, účel

○ Úřední a zpravodajská licence (§ 34 AutZ)

- **Do práva autorského nezasahuje ten, kdo**
  - **v odůvodněné míře dílo na základě zákona pro účely veřejné bezpečnosti, pro soudní nebo správní řízení nebo k jinému úřednímu účelu nebo pro parlamentní jednání a pořízení zápisu o něm**
  - **dílo ve spojitosti se zpravodajstvím týkajícím se aktuálních událostí, a to v rozsahu odpovídajícím informačnímu účelu**
  - **v odpovídající míře dílo v periodickém tisku, televizním či rozhlasovém vysílání nebo jiném hromadném sdělovacím prostředku zpřístupňujícím zpravodajství o aktuálních věcech politických, hospodářských nebo náboženských, uveřejněné již v jiném hromadném sdělovacím prostředku nebo jeho překlad; takto převzaté dílo a jeho překlad lze i jinak užít; převzetí ani jiné následné užití podle tohoto ustanovení však není přípustné, je-li zapovězeno**
  - **politický projev nebo úryvky veřejné přednášky nebo podobných děl v rozsahu odpovídajícím informativnímu účelu; právo autora na užití takových děl v souboru zůstává nedotčeno**

○ **Jak postupovat při užití autorských děl?**

- **1) Jedná se vůbec o autorské dílo?**
- **2) Nejedná se o dílo volné?**
- **3) Nevztahuje se na užití díla některá z bezúplatných zákonných licencí?**
- **4) Volné užití**
- **5) Souhlas autora – licence**
- **6) Dílo užit vždy jen způsobem, který nesnižuje jeho hodnotu**

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Autorskoprávní licenční smlouva

■ Podstata licence

- úplatné/bezúplatné užití určitého nemotného statku
- licence = svolení k užití
- jedná se období nájmu nebo výpůjčky
- práva zůstávají zachována majiteli nemotného statku
- při převodu práv dochází ke změně majitele (nejde to u autorských práv)
- je možné udělit více licencí na tentýž nemotný statek

- **Autorskoprávní licence (§ 46 AutZ)**
- **oprávnění k výkonu práva dílo užit**
  - k jednotlivým způsobům užití
  - ke všem způsobům užití
  - nelze však způsobem, který v době uzavření smlouvy nebyl znám
  - odměna za užití, není-li ve smlouvě stanoveno jinak (licenci tedy lze sjednat i bezúplatně)
- **nabyvatel je povinen licenci využít**
- **písemná forma jen u licence výhradní a nakladatelské**
- **ofertu (návrh na uzavření licenční smlouvy) je možné směřovat i vůči neurčitému okruhu osob**
- **souhlas s uzavřením licenční smlouvy (akceptace) může být vyjádřen i provedením úkonu k užití a poskytnutím nebo přijetím plnění z licence**
- **autorskoprávní licence se neregistrují (oproti tomu licence známkoprávní se registrují u Úřadu prům. vlast.)**

- **Výhradní/nevýhradní licence (§ 47 AutZ)**
  - **licence může být poskytnuta jako výhradní i nevýhradní**
  - **pokud je poskytnuta jako výhradní je obecně i licenci výlučnou (tj. autor je povinen sám se výkonu práva zdržet způsobem, ke kterému licenci udělil)**
  - **u nevýhradní licence – autor může sám dílu užít i dále udělit souhlas s užitím třetí osobě**
  - **sublicence jen v případě, že je tak sjednáno v licenční smlouvě**

○ Odměna za autorskou licenci (§ 49 AutZ)

- není – li stanoveno jinak, ve smlouvě musí být dohodnuta
  - výše odměny nebo alespoň
  - způsob jejího určení
- pokud nebyly výše ani způsob stanoveny je licenční smlouva neplatná s výjimkou případů
  - strany sjednaly, že licence je bezúplatná
  - z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít smlouvu úplatně i bez určení výše odměny
    - v takovém případě je nabyvatel povinen poskytnout autorovi odměnu ve výši, která byla obvyklá v době uzavření smlouvy
- je-li výše odměny dohodnuta v závislosti na výnosech z využití licence, je nabyvatel povinen umožnit autorovi kontrolu příslušné účetní nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny
- není-li odměna stanovena v závislosti na výnosech z využití licence a je-li tak nízká, že je ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu díla pro dosažení takového zisku, má autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu

○ **Omezení licence (§ 50 AutZ)**

- **omezení na jednotlivé způsoby užití díla**
- **pokud není sjednán způsob – rozhodující je účel smlouvy**
- **jinak**
  - **územní rozsah licence je omezen na území České republiky**
  - **časový rozsah licence je omezen na dobu max. 1 roku od poskytnutí licence/odevzdání díla**
  - **množstevní rozsah – množství obvyklé**
- **licence k rozmnožování díla – licence ke zhotovení rozmnoženin (§ 50 odst. 4 AutZ)**
- **licence k rozmnožování díla – i licence k rozšiřování rozmnoženin (§ 50 odst. 5 AutZ)**

- **Omezení nabyvatele licence (§ 50 AutZ)**
  - **nabyvatel je co do užití díla omezen osobnostními právy autora**
  - **nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora**
    - **ledaže bylo sjednáno jinak nebo**
    - **jde-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil**
    - **svolení však není možné, pokud si dopředu autor vyhradil i tyto změny**

○ Zánik licence (§ 50 AutZ)

● odstoupení od smlouvy

○ odstoupení pro nečinnost nabyvatele (§ 53 odst. 2 AutZ)

- nejdříve autor pošle výzvu a stanoví dodatečnou lhůtu; teprve poté odstoupení
- autor musí v odůvodněných případech nahradit škodu
- nelze odstoupit do 2 let od poskytnutí licence
- lze odstoupit i ústně
- autor nemusí vracet odměnu v případě, že nabyvatel byl povinen licenci využít

○ odstoupení pro změnu přesvědčení autora (§ 54 AutZ)

- dosud nezveřejněné dílo již neodpovídá přesvědčení autora a zveřejněním díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy
  - lze pouze písemně
  - autor je povinen vždy nahradit škodu
  - povinnost nabídky licence
- smrtí (zánikem) nabyvatele licenční smlouva nezaniká – přechod na právního nástupce

- **Licenční smlouva nakladatelská (§ 56 AutZ)**
  - **licence k**
    - **rozmnožování a rozšiřování díla**
      - **slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, fotografie či díla vyjádřeného způsobem podobným fotografii**
  - **pojmově výhradní licence (s výjimkou článků v periodickém tisku)**
  - **autorská korektura – možnost odstoupit od smlouvy**
  - **zvláštní zánik licence ve prospěch autora – u množstevní licence – autor vyzve k „dotisku“ a nabyvatel do 6 měsíců nereaguje**

- **Licenční analogie při stanovení výše nároků při porušení práv z duševního vlastnictví**
- **§ 40 odst. 4 AutZ**
  - **u nároku na náhradu ušlého zisku**
    - **ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem**
  - **u nároku na vydání bezdůvodného obohacení**
    - **dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem**
  - **běžné licenční poplatky se zpravidla pohybují v rozmezí od 1% do 5% z čisté „prodejní ceny“ daného předmětu/díla**

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Práva související s právy autorskými

- **Práva výkonných umělců (§§ 67 až 74 AutZ)**
  - **provádění uměleckého díla**
  - **divadelní režisér není autor, ale výkonný umělec**
  - **společný zástupce – vedoucí uměleckého tělesa (neplatí pro sólistu, dirigenta, režiséra)**
  - **osobnostní a majetková práva**
  - **úplatná zákonná licence (nevyžaduje se souhlas umělce, ale musí se zaplatit) – užití uměleckého výkonu, povinně kolektivně spravované právo (INTERGRAM)**
  - **délka trvání práv – 50 let od vytvoření uměleckého výkonu nebo od zveřejnění záznamu výkonu**

- **Práva výrobce záznamu (§§ 79 až 82 AutZ)**
  - záznam zvukový a zvukově obrazový
  - 50 let od pořízení záznamu nebo od zveřejnění záznamu
  - pouze majetková práva
  - práva jsou převoditelná
  - kolektivní správu vykonává INTERGRAM
- **Práva vysílatele k jeho vysílání (§§ 83 až 85 AutZ)**
  - majetková práva; převoditelná
  - trvání 50 let po prvním vysílání

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Kolektivní správa

- **Kolektivní správa (§§ 88 až 94 AutZ)**
  - **kolektivní uplatňování a kolektivní ochrana**
  - **majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským a**
  - **umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti**
  - **pouze na zveřejněná díla**
  - **kolektivní správci**
    - **OSA, INTERGRAM, DILIA, OOA-S, GESTOR, OAZA**

○ **Kolektivní správa**

- **povinně kolektivně spravovaná práva (§ 96 odst. 1 AutZ)**
  - **práva výkonných umělců**
  - **výrobců zvukového záznamu**
  - **reprografie**
  - **rozmnoženiny zvukových/zvukově obrazových záznamů**
  - **opětný prodej originálu díla uměleckého**
  - **půjčování knih v knihovnách**
- **autoři jsou ze zákona zastoupeni kolektivním správcem**

○ **Kolektivní správa**

- **dozor na kolektivními správci vykonává Ministerstvo kultury**
  - **uděluje oprávnění**
  - **odnímá oprávnění**
  - **uděluje pokuty**
- **kolektivní správa není podnikáním – je o výkon tzv. jiné hospodářské činnosti**
- **kolektivní správa není vykonávána za účelem dosažení zisku (§ 100 odst. 2 AutZ)**

○ **Kolektivní správa**

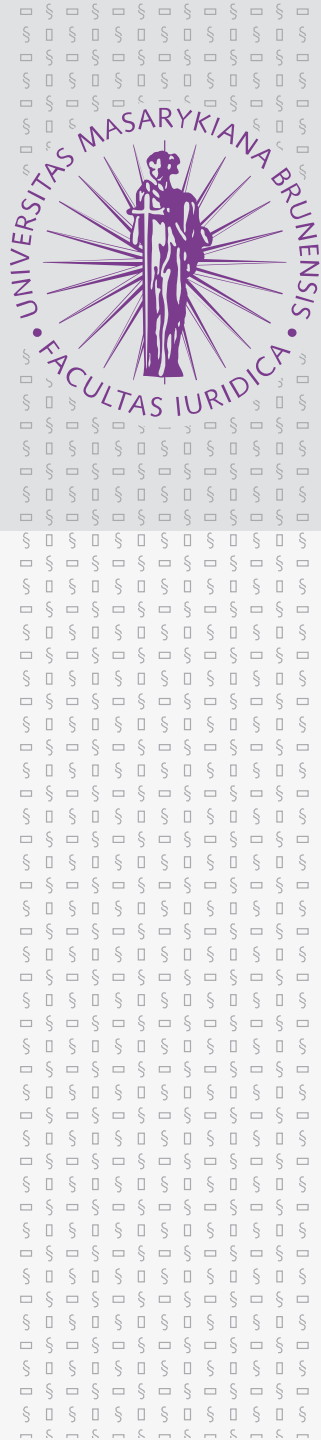
- **právo výběru některých odměn (např. reprografie a knihovny) je možné udělit jen jednomu kolektivnímu správci (§ 98 odst. 7 AutZ) – OSA + DILIA**
- **kolektivní správce je povinen (§ 100 AutZ)**
  - **vést seznam zastoupených autorů**
  - **vést rejstřík předmětů ochrany**
  - **sdělit tomu, kdo o to písemně požádá, zda zastupuje nositele práv k určitému předmětu ochrany pro výkon určitého práva, a vydat o tom na žádost a náklady žadatele písemné potvrzení**

○ Práva a povinnosti kolektivního správce (§ 100 AutZ)

- uzavírat s uživateli předmětů ochrany smlouvy za rovných a přiměřených podmínek
- uživatelé předmětů ochrany, jakož i osoby povinné k platbě zvláštních odměn jsou povinni umožnit kolektivnímu správci řádný výkon kolektivní správy a bez vážných důvodů kolektivnímu správci neodmítnout poskytnutí k tomu potřebných informací (§ 100 odst. 3 AutZ)
- veřejná hudební produkce (§ 100 odst. 4 AutZ) – chybí přímá sankce – kol. správce není oprávněn udělovat pokutu – není to ani přestupek dle § 105a AutZ
- ohlašovací povinnost související s provozováním živé hudební produkce (§ 19 AutZ) – dodavatel předá seznam provozovateli – ten je povinen oznámit seznam příslušnému kolektivnímu správci
- kritéria přiměřenosti (§ 100 odst. 6 AutZ)
- povinnost vyžádat stanovisko sdružení uživatelů (§ 100 odst. 7 AutZ)

- **Práva a povinnosti kolektivního správce**
  - **pravidlo – pokud poctivě jedná o uzavření smlouvy není kolektivní správce oprávněn podat žalobu k soudu (§ 100a AutZ)**
  - **k vyjednávání lze využít i zprostředkovatele (§ 102 AutZ) anebo kolektivní vyjednávání**
- **Kolektivní správce uzavírá s uživateli předmětů ochrany**
  - **kolektivní smlouvy (kol.správce-sdružení uživatelů)**
  - **hromadnou smlouvu (licenční smlouva pro všechny předměty ochrany, k nimž kol. správce spravuje práva)**
  - **společný zástupce kol. správců (§ 100 odst. 11 AutZ) – pokud k užití určitého předmětu potřebují licenci od více než 2 kolektivních správců – mohou požádat, aby si určili společného zástupce**

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Přestupky a jiné správní delikty

○ Přestupky

- pachatelem může být pouze FO
- je vyžadováno zavinění (stačí i nedbalost)
- kopírují porušení autorských práv dle §§ 40 až 45 AutZ
- nekopírují povinnosti stanovené v § 100 AutZ
- projednávají je obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- lze uložit pokutu až do výše 150.000,- Kč
- projednávání přestupků (zákon o přestupcích – zákon č. 200/1990 Sb.)
- lhůta 1 roku pro pravomocné potrestání pachatele

○ Jiné správní delikty

- pachatelem může být pouze PO nebo podnikající FO
- není vyžadováno zavinění
- projednávají je obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- projednávání jiných správních deliktů (správní řád)
- není stanovena lhůta 1 roku pro pravomocné potrestání pachatele

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

JUDr. Pavel Koukal, Ph.D.
odborný asistent
Katedra občanského práva
Právnická fakulta Masarykovy univerzity
Veveří 70, 61180 Brno

pavel.koukal@law.muni.cz
tel: 549 49 4171